

AUTO-INDUSTRIE
Omzet en winst BMW bereiken recordhoogte

MÜNCHEN. Het Duitse autoconcern BMW heeft in het eerste kwartaal van dit jaar records behaald bij de omzet, verkoop en winst. Dat heeft het bedrijf vandaag bekendgemaakt. De omzet ging met bijna 15 procent omhoog tot 20,9 miljard euro. Het bedrijf verkocht 451.576 BMW's, een stijging van 5,4 procent. De nettowinst steeg met 4 procent naar 1,5 miljard euro. BMW zei met vertrouwen naar de rest van het jaar te kijken, ondanks de moeilijke Russische automarkt en de zwakkere Chinese markt. (ANP)

SUPERMARKTEN
Sainsbury zucht onder Britse prijzenslag

LONDEN. De winst bij de Britse supermarkten Sainsbury is in het afgelopen boekjaar voor het eerst in tien jaar gedaald als gevolg van de prijzenslag in de sector. Dat blijkt uit de cijfers die de nummer drie in het Verenigd Koninkrijk vandaag presenteerde. De operationele winst in het jaar, dat liep tot 14 maart, daalde met 11 procent tot 782 miljoen pond (ruim 1 miljard euro). Onder de streep resteerde een nettoverlies van 166 miljoen pond, tegen een nettowinst van 716 miljoen pond een jaar eerder. Sainsbury heeft, net als marktleider Tesco en nummer twee Asda, last van de nog altijd groeiende populariteit van discounters als Aldi en Lidl. (ANP)

TELEVISIE
Verzet Netflix tegen overname DirecTV

NEW YORK. Netflix wil dat de Amerikaanse overheid voorwaarden stelt aan de miljardovername van DirecTV door telecomreus AT&T. Dat blijkt uit documenten die gisteren zijn ingediend. Ook internetdienstverlener Cogent is tegen de fusie. De vorig jaar aangekondigde overname van DirecTV, waarmee een bedrag van 48,5 miljard dollar gemoeid is, zou AT&T een te sterke marktpositie geven bij het doorgeven van data. Dat zou in het nadeel zijn van partijen als Netflix, die hun klanten alleen via het netwerk van andere bedrijven kunnen bereiken. (ANP)

NS doen toegangspoortjes eerder dicht om geweld tegen te gaan

Vijf vragen over stationspoortjes Sneller dan gepland sluit NS stations af voor niet-reizigers, met als doel het tegengaan van geweld. Hoe zit het precies met de poortjes?

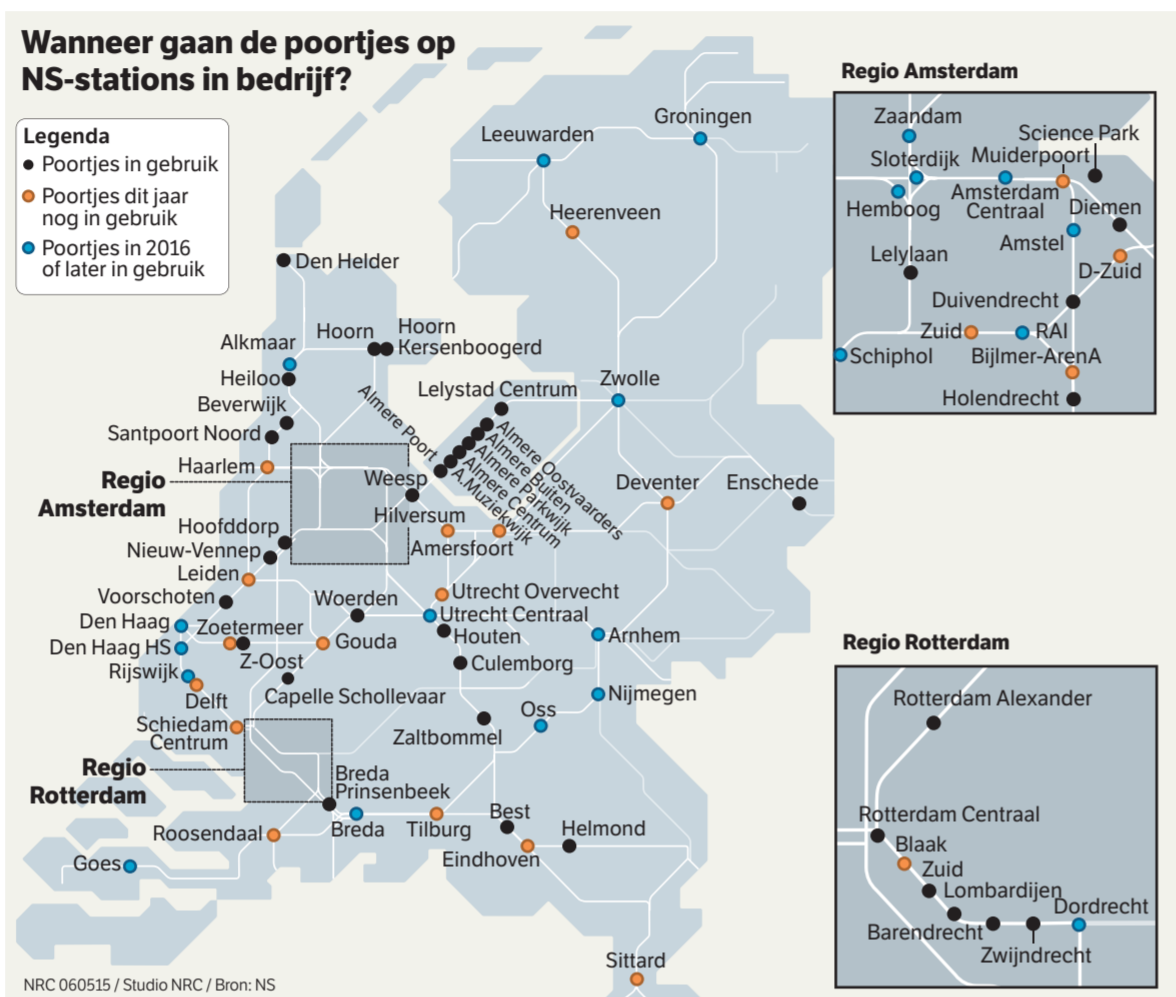
Door onze redacteur **Mark Duursma**

AMSTERDAM. Het in werking stellen van de toegangspoortjes op Rotterdam Centraal, afgelopen vrijdag, leidt tot ophef. Winkeliers klagen over minder omzet, 'poortjesspringers' over te hoge boetes, politici over te lage poortjes. Waar is het allemaal voor?

1 Waar zijn de toegangspoortjes voor?
NS spreekt van „het weren van ongunstige types op het station”. Doel van de beperkte toegang is het tegengaan van geweld tegen NS-personeel door het weren van zwartrijders; geweldsincidenten bij NS worden voor bijna 60 procent veroorzaakt door zwartrijders, die bij controle door het lint gaan. De metro in Rotterdam en Amsterdam bewijzen de effectiviteit van poortjes, volgens NS en staatssecretaris Mansveld (Infrastructuur, PvdA). Voordat de poortjes in gebruik werden genomen, in 2009, reed 10 procent van de Rotterdamse metroreizigers zwart. Vorig jaar nog 1 procent.

2 Krijgen alle stations poortjes?
Nee. Op 82 van de 410 stations worden poortjes geïnstalleerd, in meer dan 50 gemeenten. Dat lijkt weinig, maar omdat het veel grotere stations betreft stuit uiteindelijk minimaal 90 procent van de reizigers op een poortje. De stations zijn gekozen op reizigersaantal, veiligheidsrisico's en de uitwijkmogelijkheid naar stations in de omgeving ('waterbedstations'). Vooral in de Randstad gaat het om alle, ook kleine, stations in een regio om te voorkomen dat zwartrijders uitwijken naar een nabijgelegen station.

3 Waarom worden de poortjes sneller in gebruik genomen? Of: waarom nu pas?
Dat is besloten in een overleg van drie ministeries, NS, ProRail, bonden en ondernemingsraad van NS op 11 maart, naar aanleiding van een ernstig geweldsincident in Hoofddorp op 6 maart. Het is een van de maatregelen tegen agressie, net als stations-

agenten en cameratoezicht. Het in gebruik nemen van de Rotterdamse poortjes was pas over een half jaar gepland. Leiden volgt deze zomer, Eindhoven eind dit jaar. De poortjes werden al vastgelegd in het Aanvalsplan Sociale Veiligheid uit 2002 en bevestigd in 2007. NS wil de al geplaatste poortjes geleidelijk in werking stellen om reizigers te laten wennen. Daarnaast heeft de politieke discussie over vrije doorgang van stations voor veel vertraging gezorgd. Vooral de PvdA wilde de stations open houden. Tot ergernis van CDA-Kamerlid Martijn van Helvert. Die zei vorige maand tijdens een Kamerdebat: „Ik zwaaai ook heel graag oma uit, maar

niet ten koste van het in elkaar slaan van conducteurs.”

4 Zijn poortjes de beste oplossing tegen geweld?
Reizigersorganisatie Rover denkt van niet. Bestrijden van zwartrijden is niet per se bestrijden van geweld: veel zwartrijders doen dat per ongeluk, en slechts een zeer beperkt deel van de zwartrijders is geweldpleger. Rover pleit voor zware straffen voor geweldplegers. Gedoe bij de poortjes en boetes (35 euro voor reizen zonder kaartje, 90 euro voor poortje springen, 90 euro voor schelden) leidt wel-

licht tot meer agressie. Meer personeel is volgens Rover een betere manier om de veiligheid te verbeteren.

5 Hoe zit het met stations als doorganggebied?
Dit is het grootste obstakel. Gemeenten waar het station de schakel is tussen twee stadsdelen hebben zich langere tijd verzet tegen sluiting. Overleg met NS moet zorgen voor oplossingen per station. In Utrecht, Breda en Tilburg komen vrije passages. Alkmaar heeft pasjes voor omwonenden. De kwestie speelt ook in Leiden, Zwolle, Den Bosch en Amersfoort. Winkeliers vrezende dalende omzetten omdat passanten geen toegang meer hebben.

‘Nav’ liet beurs vanuit huis crashen

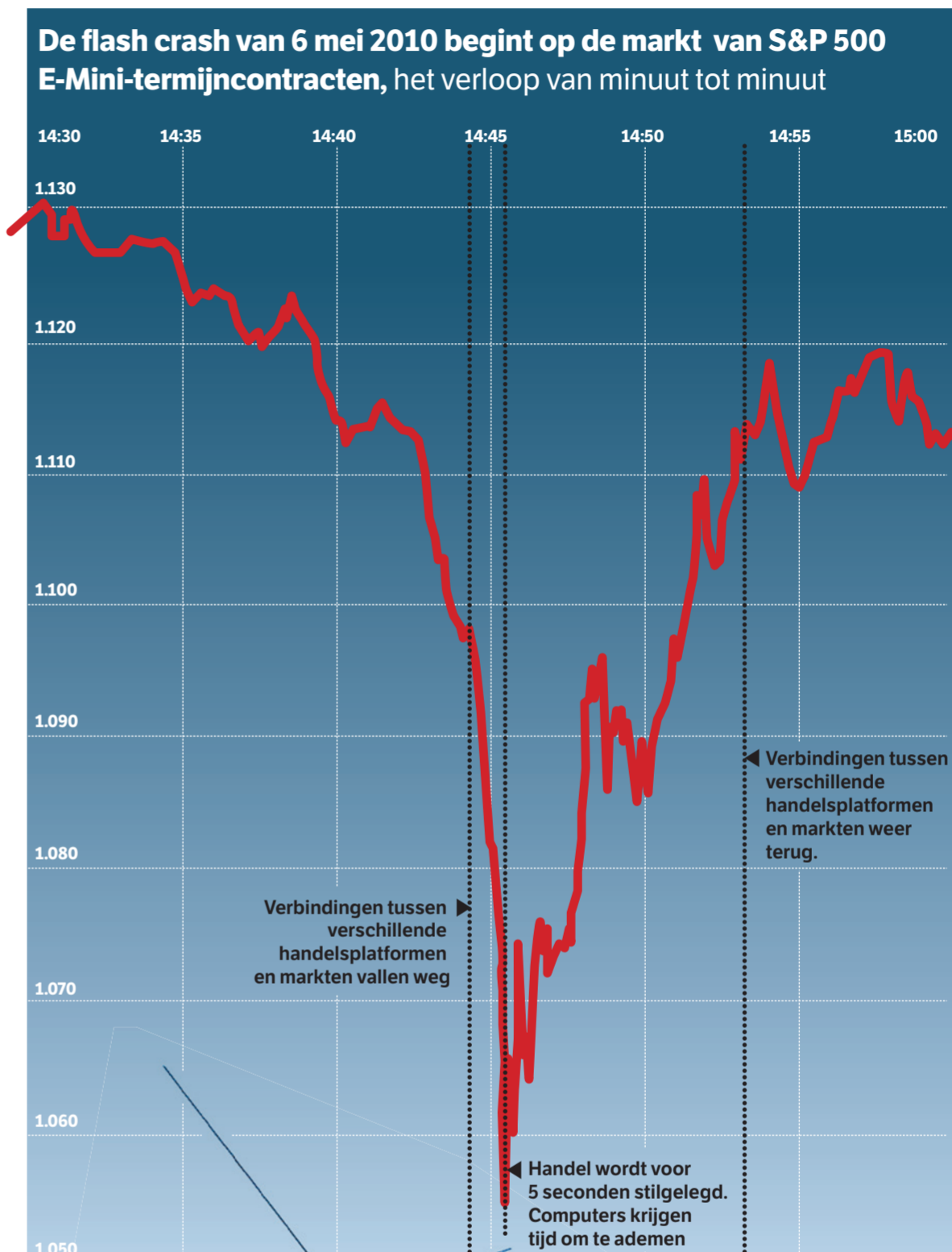
Koersmanipulatie
Werd de mysterieuze beurskrach van vijf jaar geleden veroorzaakt door een Britse Indiër? De FBI denkt sinds kort van wel.

Door onze redacteur **Camil Driessen**

AMSTERDAM. De wereldwijde financiële markten aan de rand van de afgrond brengen vanuit een zolderkamer in je ouderlijk huis in een Londense migrantenwijk? Als we de FBI moeten geloven is dat precies wat 'Nav' Singh Sarao deed en is hij verantwoordelijk voor de roemruchte 'flash crash' van vijf jaar geleden. Sarao (36) is een Britse beurshandelaar die geen pakken draagt, maar hoodies en trainingsbroeken. Die niet in de City werkt, maar handelt vanuit een huis in Londen met oude vitrage voor de ramen. In dat huis werd hij twee weken geleden op verzoek van de Amerikaanse autoriteiten gearresteerd. Mits uitgeleverd en schuldig bevonden aan verschillende aanklachten, waaronder koersmanipulatie wacht hem tot 380 jaar cel.

Op 6 mei 2010 tussen 13:42 uur en 13:47 uur sloegen de Amerikaanse beurzen volledig op hol. Het mondiale financiële systeem wankelde. Om onverklaarbare redenen verloor de Dow Jones in een mum van tijd 9 procent: de grootste dagdaling in de 113-jarige geschiedenis van de index. Aandelenkoersen maakten absurde bewegingen. Procter & Gamble (bekend van Gillette en Dref) verloor plots 37 procent van de waarde. Aandelen van adviesbureau Accenture kostten opens maar een paar cent, terwijl de koers van aandelen Apple en Hewley-Packard tot boven de 100.000 dollar steeg.

Veertig miljoen verdiend
Uit justitiedocumenten die sinds Sarao's arrestatie openbaar zijn, blijkt dat al die bewegingen zijn terug te voeren op de Britse Indiër. Sarao zou met een aangepast softwareprogramma de handel in zogeheten S&P 500 E-Mini-termijncontracten hebben gemanipuleerd. De dynamiek die door zijn neporders ontstond, veroorzaakte de flash crash aldus de FBI. Met zijn gemanipuleer zou Sarao in de loop der jaren veertig miljoen dollar hebben verdiend.

Die voorstelling van zaken klinkt absurd, gezien de sobere levensstijl van Sarao en familie. Tot je ziet welk bedrijf geregistreerd staat op het huisadres onder de Heathrow-aanvliegeroute aan Clairvale Road. Uit een database met Britse bedrijven blijkt dat Nav Sarao Futures een miljoenenfirma is, in 2005 opgericht. Voor de crash had het bedrijf al 18,2 miljoen pond (bijna 25 miljoen euro) op de bank, een jaar later 20,3 miljoen.

High frequency traders
In de aanklacht staat hoe Sarao tussen juni 2009 en april 2014 de grootste derivatenbeurs ter wereld, CME in Chicago, manipuleerde met behulp van technieken als 'spoofing'. Beurshandel draait al lang niet meer om schreeuwende mannen, maar om slim geprogrammeerde computers. Een groot deel van de handel wordt gevormd door high frequency traders (flitshandelaren) die hun computers op basis van algoritmes tientallen miljoenen transacties per dag laten uitvoeren. Geld verdienen ze door in fracties van seconden te profiteren van minime prijsverschillen op en tussen handelsplatformen.

Tussen die flitshandel begaf Sarao zich. Een van zijn strategieën was om orders voor E-Mini's te plaatsen en die vrijwel onmiddellijk te annuleren. Zo hou je de computers van andere partijen voor de gek en creëer je bijvoorbeeld de valse indruk van een toegenomen aanbod. Dat duwt de prijs omhoog. Computers van andere marktpartijen verkopen dan doorgaans ook. Sarao profiteerde vervolgens van de gedaalde prijs met orders die hij wel liet doorgaan.

Volgens FBI-agent Gregory LaBerta gebruikte Sarao deze tactiek „bijzonder intensief” op 6 mei 2010. Zijn orders zorgden voor aanhoudende neerwaartse druk op de E-Mini-markt en die sloeg over in paniek op andere beurzen, leert de aanklacht. Sarao zou die dag 879.018 dollar hebben verdiend en die hebben weggezet in zijn bv op het Caribische bestelingsparadijs Nevis die luistert naar de naam Nav Sarao Milling Markets. Dat Sarao nu als verdachte wordt aangemerkt, is opmerkelijk. Onderzoek van de Amerikaanse beurswaakhonden SEC en CFTC in 2011 concludeerde dat de oorzaak van de crash lag bij een onverwacht grote miljardenorder van vermogensbeheerder Waddell and Reed. Die conclusie werd in 2013 onderuitgehaald door Albert Menkveld, hoogleraar finance aan de VU en Tinbergen Instituut. Hij geldt als de autoriteit op flash crashvlak omdat hij voor onderzoek als enige toegang kreeg tot de handelsdata.

Simpel gezegd concludeert hij juist dat de crash veroorzaakt werd door een tijdelijk gebrek aan verbindingen tussen verschillende markten en handelsplatformen waardoor computers geen kant opkonden en in paniek raakten. „Dat is nog steeds mijn lezing”, zegt Menkveld. Hij denkt wel dat Sarao aan de flash crash kan hebben gedragen. Van de schaal van diens vermeende manipulaties schrik hij. „Als dit kan gebeuren op de grootste termijnmarkt van de wereld dan maak ik mij ook zorgen over alle andere markten.”

Menkveld wijst erop dat alle markten elektronisch aan het worden zijn en dat niet alleen flitshandelaren maar ook pensioenfondsen met algoritmes handelen. Daarom pleit hij voor nieuw toezicht. „Er is nu geen computergestuurd, algoritmisch toezicht. Ik zou graag zien dat de AFM en anderen dat wel doen. Je moet alle bezorgdheid wegnemen.”

FOTO: REUTERS; BEWERKING: NRC FOTODIENST

PostNL bekijkt verkoop van buitenlandse dochters

Post
Het bedrijf behaalde in het eerste kwartaal van dit jaar meer omzet, maar hield daar minder winst aan over.

Door een onzer redacteurs

AMSTERDAM. PostNL bekijkt de komende maanden of alle buitenlandse activiteiten nog wel bij het bedrijf passen. Nationale regelgeving in Duitsland, Italië en het Verenigd Koninkrijk, de drie landen waar het postbedrijf buiten Nederland actief is, verandert snel en maakt het werken daar erg lastig. Dat heeft bestuursvoorzitter Herna Verhagen vandaag bekendgemaakt bij de presentatie van de cijfers van het eerste kwartaal van 2015.

PostNL haalde de afgelopen drie maanden meer omzet dan in het eerste kwartaal van 2014, maar hield daar minder winst aan over. De omzet was ruim 1 miljard euro, een stijging van 2 procent. De nettowinst daalde echter van 54 naar 34 miljoen euro. PostNL werkt met drie divisies: post in Nederland, pakketten en internationaal. Het volume van geadresseerde post in Nederland daalde met ruim 13 procent, de omzet van deze tak was 476 miljoen euro. Het aandeel van de pakketbezorging steeg, vooral dankzij online winkelen, met 8 procent, goed voor een omzet van 216 miljoen euro. Opvallend detail: PostNL profiteerde van de grote vraag naar Nederlands melkpoeder in China. Vooral bedrijven sturen pallets met melkpoederblikken, zegt een woordvoerder. De internationale activiteiten stegen

licht, de omzet in de drie Europese landen ging van 409 miljoen euro in het eerste kwartaal van 2014 naar 461 miljoen dit jaar. Volgens Verhagen zijn de resultaten in lijn met de verwachtingen van het bedrijf. „Bij post in Nederland konden kostenbesparingen en prijsverhogingen de volumedaling niet geheel compenseren. De volumedaling ligt voor het hele jaar naar verwachting tussen de 9 en 12 procent.” In het eerste kwartaal werd 15 miljoen euro bespaard. Verhagen verwacht dat de kostenbesparingen door de eerder ingezette reorganisatie in de tweede helft van 2015 hoger zullen zijn. Pas dan kunnen de vruchten worden geplukt van reorganisatie van de marketing- en verkoopafdeling, introductie van nieuwe sorteermachines en vernieuwing van het wagenpark.

De buitenlandse activiteiten zullen kritisch worden bekeken. Vorige week maakte PostNL bekend dat een samenwerking in het Verenigd Koninkrijk spaak is gelopen. Private-equityfondsen LDC ziet af van een investering in postbedrijf Whistl vanwege de „alsmaar wijzigende postmarkt en de complexiteit van de regels”. Volgens een woordvoerder gaat het niet per se om verkoop van de buitenlandse onderdelen. In Italië zou juist een investering op stapel staan. Begin november komt het bedrijf met de nieuwe strategie naar buiten. De voorgenomen overname van TNT Express, voormalig zusterbedrijf, door FedEx is gunstig voor PostNL. Het bedrijf, dat een belang van 14,7 procent heeft in TNT, verwacht 643 miljoen euro over te houden aan de verkoop.

OP HOL GESLAGEN HANDEL

- Vaker flash crash**
- Amerikaanse staatsobligaties**
Op 15 oktober 2014 schiet de koers van de tienjarige staatsobligatie zonder duidelijk reden bijna 3 procent omhoog.
- Duitse Dax-index**
Op 18 augustus 2011 en 17 april 2013 crasht de index van de grootste Duitse bedrijven.
- De olieprijs** (5 mei 2011) en **Indiase beurs** (5 oktober 2012) zien een korte crash.

Hoogleraar Menkveld verwacht dat flashcrashes zich blijven voordoen omdat de moderne, door algoritmes gedreven elektronische markten kwetsbaar zijn. Door een noodknop in te bouwen en beurzen kort stil te leggen kan schade voorkomen worden.